

Sygn. akt I ACz 1669/14

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Paweł Rygiel

Sędziowie: SSA Wojciech Kościółek (spr.)

SSA Zbigniew Ducki

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2014 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku I. R.

przy uczestnictwie J. R.

o uznanie orzeczenia zagranicznego

na skutek zażalenia wnioskodawczyni na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 16 maja 2014 roku, sygn. akt I Co 175/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1669/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił wniosek I. R. o uznanie za skuteczny na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia Sądu R. A. (Królestwo N.) z dnia 22 września 2011 r. nr sprawy (...)orzekającego rozwiązanie przez rozwód małżeństwa wnioskodawczyni i uczestnika J. R., zawartego w dniu 24 czerwca 2003 r. w O. (punkt 1).

Jak wynika z pisemnego uzasadnienia wydanego postanowienia wnioskodawczyni we wniosku podała, że przedmiotowe orzeczenie było wydane w postępowaniu zaocznym a to ze względu na niemożność ustalenia adresu zamieszkania J. R.. Wnioskodawczyni nie była w stanie przedstawić dokumentu, że pismo wszczynające postępowanie lub pismo równorzędne zostało doręczone uczestnikowi, albo dokumentu, z którego wynika, że uczestnik zgadza się z orzeczeniem Kierownikowi Urzędu Stanu Cywilnego. Nadto z samej treści orzeczenia sądu zagranicznego wynika, że uczestnik nie złożył mowy obrończej i poprzez nie stawienie się nie zakwestionował wyboru przez wnioskodawczynię prawa holenderskiego.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 1146 § 1 pkt 3) k.p.c. orzeczenie nie podlega uznaniu, w szczególności z powodu, że pozwanemu, który nie wdał się w spór co do istoty sprawy, nie doręczono należycie i w czasie umożliwiającym podjęcie obrony pisma wszczynającego postępowanie. Wskazał także, że w sprawie właściwe są nadto przepisy Rozporządzenia Rady (WE) NR 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach

dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (Dz.U.UE-sp.19-6-243 ; dalej rozporządzenie). Podkreślił, że według art. 22 rozporządzenia orzeczenie dotyczące rozwodu nie uznaje się, jeżeli zostało wydane zaocznie, jeśli stronie przeciwnej nie doręczono pisma wszczynającego postępowanie lub pisma równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiającym jej przygotowanie obrony, chyba, że zostanie ustalone, że strona przeciwna jednoznacznie zgadza się z orzeczeniem. Wniosek podlegał oddaleniu, gdyż zaistniała przeszkoda wskazana w powyższym artykule tj. uczestnikowi nie doręczono pisma wszczynającego postępowanie, nie wdał się on w spór i zapadł wyrok zaoczny. Wnioskodawczyni nie знаła adresu zamieszkania uczestnika i w toku postępowania rozwodowego adres ten nie został ustalony; uczestnikowi nie zostało doręczone pismo wszczynające postępowanie lub pismo równorzędne w czasie i w sposób umożliwiającym mu przygotowanie obrony, nie brał on udziału w postępowaniu rozwodowym i nie wdał się w spór. Nadto wnioskodawczym nie przedstawiła dokumentu, z którego wynikałoby, że uczestnik zgadza się z wyrokiem rozwodowym

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła wnioskodawczyni. Nie wywiodła jakichkolwiek zarzutów naruszenia prawa procesowego lub materialnego, natomiast podniosła, że nie zgadza się z treścią zaskarżonego postanowienia, gdyż wykonała wszystkie wymogi dotyczące polskiego prawa: dołączyła komplet dokumentów oraz z tłumaczeniem na język polski, dołączyła przetłumaczony wycinek holenderskiej gazety, w której podane były informacje dotyczące sprawy rozwodowej. Nadto wskazała, że uczestnik J. R. jest poszukiwany nie tylko przez ustanowionego dla niego w niniejszym postępowaniu kuratora, lecz również przez policję, wydział alimentacyjny w C. oraz instytucje holenderskie: Urząd Podatkowy, Urząd Gminy oraz Fundusz Alimentacyjny.

Sąd Apelacyjny zważył:

zażalenie nie jest zasadne, jakkolwiek należy wskazać, że przyczyną trafności rozstrzygnięcia Sądu I instancji jest niewykazanie w sprawie przez wnioskodawczynię okoliczności świadczących o możliwości podjęcia obrony przez pozwanego w postępowaniu przed sądem zagranicznym, a nie sam fakt zaocznego charakteru wydanego w sprawie orzeczenia.

W literaturze prawniczej zwraca się uwagę, że negatywna przesłanka uznania z art. 22 lit.b rozporządzenia dotyczy specyficznej sytuacji, w której w postępowaniu zaocznym stronie przeciwnej nie doręczono pisma wszczynającego postępowanie lub pisma równorzędnego w czasie i w sposób umożliwiającym jej przygotowanie obrony, chyba że zostanie ustalone, iż strona przeciwna jednoznacznie zgadza się z orzeczeniem. Celem tego przepisu jest zapewnienie prawa do obrony stronie przeciwnej. Trybunał Sprawiedliwości UE definiuje „pozew lub równoważny dokument” jako przewidziany w państwie pochodzenia dokument, na podstawie którego pozwany po raz pierwszy zostaje zawiadomiony o wszczętym przeciwko niemu postępowaniu i którego należyte doręczenie umożliwia pozwanemu podjęcie obrony przed wydaniem orzeczenia w państwie pochodzenia (wyrok ETS z dnia 13 lipca 1995 r., C-474/93, w sprawie H. B. v. C., S.. 1995-7, s. I-2113). Pismo to powinno zawierać pełne dane o elementach sporu, umożliwiające pozwanemu podjęcie obrony (wyrok z dnia 21 kwietnia 1993 r. w sprawie C-172/91 S., R.. 1993, s. I-1963, pkt 39). O tym, jakie pismo i w jaki sposób zostaje doręczone pozwanemu decyduje prawo wewnętrzne państwa pochodzenia orzeczenia (por. art. 37 ust. 2 rozporządzenia).

Należy zauważyć, że przepis art. 22 lit.b nie wymaga tego, by doręczenie odbyło się przy zachowaniu wszystkich wymagań formalnych związanych z fizycznym wręczeniem pozwu pozwanemu pozwu ale z takim doręczeniem, które w ramach konkretnego stanu faktycznego zapewniało pozwanemu możliwość podjęcia obrony.

W warunkach wykazania, że spełnione zostały wszelkie reguły postępowania w realiach sytuacji pozwanego (np. związane z podjętą procedurą doręczeń dla osoby nieznaną z miejsca pobytu) to nie zachodzi przesłanka odmowy określona w art. 22 lit. b. Z punktu widzenia stosowania tego przepisu istotne jest zatem ustalenie, czy i na ile przyjęte za skuteczne doręczenie odpisu pozwu wpłynęły na możliwość podjęcia obrony przez pozwanego. Ocena czasu odpowiedniego dla przygotowania obrony jest zależna od charakteru sprawy, czyli stopnia jej trudności, skomplikowanego stanu faktycznego czy prawnego itp.

W tym też zakresie sąd państwa członkowskiego w ramach postępowania o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego samodzielnie bada wyłącznie tę przesłankę i nie jest związany ustaleniami dokonanymi przez sąd państwa członkowskiego pochodzenia orzeczenia. Z kolei zasady doręczeń w ramach postępowania sądowego właściwe są dla zasad postępowania sądu przed którym wydano uznawane orzeczenie i te ostatnie z przyczyn określonych rozporządzeniem nie poddają się kontroli sądu uznającego.

Uwzględniając powyższe ustalił Sąd Apelacyjny co następuje;

orzeczenie sądu holenderskiego w sprawie rozwiązanie małżeństwa stron poprzedzone zostało czynnościami związanymi z :

- wszczęciem postępowania sądowego przez wnioskodawczynię przed sądem holenderskim w dniu 7 grudnia 2010r.,

(dowód : uwierzytelnione tłumaczenie odpisu postanowienia Sądu w A.k.10 akt)

- dokonaniem bez określenia dziennej i z miesiąca daty (określono jedynie rok 2010) doręczenia do prokuratury przy Sądzie Okręgowym w A. odpisu zawiadomienia o terminie rozprawy wraz z odpisem pozwu o rozwiązanie małżeństwa uczestników niniejszego postępowania, które miało być opublikowane w gazecie (...);

(dowód: uwierzytelnione tłumaczenie dokumentu k.25 akt),

- ogłoszeniem prasowym (bez wskazania daty pierwszej publikacji) wzywającym nieznanego z miejsca pobytu uczestnika do złożenia odpowiedzi na pozew w Sądzie w A. w terminie do 16marca 2011r.

(dowód: uwierzytelnione tłumaczenie odpisu gazety w edycji komputerowej z gazety (...) k. 27 akt),

- stwierdzeniem niezłożenia przez uczestnika mowy obrończej.

(dowód uwierzytelnione tłumaczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego w A. k.10 akt).

Nadto ustalił Sad Apelacyjny, że po wydaniu orzeczenia w sprawie Sąd Okręgowy w A. wydał zaświadczenie o którym mowa w art. 39 zaświadczenia, z którego wynika skuteczność orzeczenia na terenie Królestwa Holandii.

(dowód : uwierzytelnione tłumaczenia zaświadczenia k. 14 akt)

Z kolei w ramach postępowania zażaleniowego ustalił z urzędu Sąd Apelacyjny, że na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej nie jest znane miejsce zameldowania uczestnika, co potwierdza trafność stanowiska Sądu I instancji o celowości reprezentacji uczestnika w ramach niniejszego postępowania przez kuratora.

(dowód :odpowiedź Ministerstwa Sprawiedliwości z 2 października 2014r.na zapytanie tut. Sądu o identyfikację znanych danych uczestnika, z której wynika, że od czerwca 2010r. uczestnik nie jest zameldowany na terenie Rzeczypospolitej Polskiej)

Uwzględniając powyższe Sąd Apelacyjny zważył;

treść zaświadczenia wydanego przez Sąd zagraniczny nie obejmuje danych świadczących, by orzeczenie zagraniczne było orzeczeniem wydanym w postępowaniu zaocznym. Tym niemniej uwzględniając przebieg postępowania poprzedzającego wydanie orzeczenia nie budzi zdaniem Sądu Apelacyjnego wątpliwości teza, że orzeczenie to wydane zostało zaocznie. A zatem w sytuacji, w której nie doręczono osobiście pozwanemu (a uczestnikowi w niniejszym postępowaniu) dokumentu wszczynającego postępowanie i nie brał on udziału w postępowaniu wnioskodawczyni w sprawie o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego powinna dodatkowo złożyć dokumenty określone w art. 37 ust. 2 rozporządzenia, to jest co najmniej oryginał lub uwierzytelniony odpis dokumentu, z którego wynika, że pismo wszczynające postępowanie lub pismo równorzędne zostało doręczone stronie, która nie stawiała się w sądzie. Takie dokumenty zostały co prawda przedłożone, tym niemniej ich treść nie pozwala na jednoznaczne ustalenie czy i na ile

przyjęty za skutecznie doręczony - pozwanemu w tamtej sprawie a uczestnikowi w niniejszym postępowaniu – odpis pozwu w postępowaniu przed sądem holenderskim wpłynęły na możliwość podjęcia obrony przez pozwanego.

Pisząc inaczej przyczyną dla której brak podstaw dla uznania za skuteczny na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej opisanego wyżej orzeczenia sądu holenderskiego jest nieujawnienie w przedłożonych dokumentach konkretnych dat, w jakich - w ramach postępowania poprzedzającego wydanie opisanego orzeczenia sądu holenderskiego - podjęte zostały czynności związane z doręczeniem uczestnikowi zawiadomienia o rozprawie i doręczenia mu odpisu pozwu (a opisane wyżej). Niewykazanie przez wnioskodawczynię tych okoliczności (art.6 kodeksu cywilnego), czyni niemożliwym ustalenie, czy w świetle przepisów prawa procesowego uczestnik niniejszego postępowania, jako strona postępowania o rozwód przed sądem zagranicznym, zapewnioną miał możliwość podjęcia obrony w sprawie, której dotyczy objęte wnioskiem orzeczenie . Zauważyć przy tym należy , że prawomocność orzeczenia w niniejszej sprawie nie wyklucza możliwości ponownego wszczęcia postępowania w analogicznej sprawie po wyjaśnieniu powyższych okoliczności.

Mając to na uwadze orzekł Sąd Apelacyjny jak w postanowieniu na podstawie wskazanych przepisów i art. 385 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.